

Sygn. akt I 1 C 93/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

G., dnia 28 sierpnia 2023r

Sąd Rejonowy w Gdyni, I Wydział Cywilny

Sekcja do spraw rozpoznawanych w postępowaniu uproszczonym

Przewodniczący: SSR Małgorzata Nowicka - Midziak

Protokolant: sekr. sąd. Iwona Górska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 21 sierpnia 2023r

sprawy z powództwa **J. O. i S. O.**

przeciwko (...) **Bank Spółka Akcyjna z siedzibą we W.**

o zapłatę

zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwotę 18 079 zł. (osiemnaście tysięcy siedemdziesiąt dziewięć złotych) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 17 czerwca 2022r do dnia zapłaty;

oddala powództwo w pozostałym zakresie;

zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwotę 3634 zł. (trzy tysiące sześćset trzydzieści cztery złote) wraz z odsetkami ustawowymi od dnia uprawomocnienia wyroku do dnia zapłaty.

Sygnatura akt I 1 C 93/23

UZASADNIENIE

Powodowie S. O. i J. O. wnieśli pozew przeciwko (...) Bank S.A. z siedzibą we W. o zapłatę kwoty 18.079 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 14 lipca 2020r. do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu pozwu powodowie wskazali, że zawarli z pozwanym umowę kredytu hipotecznego nominowanego do (...) nr (...) „Standardowe oprocentowanie”. Według 2 ust. 1 umowy kredyt został udzielony w wysokości 91.780,54 zł. Wyrokiem z dnia 25 maja 2021r. w sprawie o sygnaturze akt I C 609/20 Sąd Okręgowy w Gdańsku stwierdził nieważność wyżej wskazanej umowy kredytu hipotecznego w całości i zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 75.881,32 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 14 lipca 2020 r. do dnia zapłaty. Wyrokiem z dnia 26 stycznia 2022r. w sprawie o sygnaturze akt V ACa 483/21 Sąd Apelacyjny w Gdańsku zmienił wyżej opisany wyrok w pkt III. w ten sposób, że zasądził od pozwanego łącznie na rzecz powodów dalszą kwotę 28.016,67 zł i oddalił powództwo w pozostałym zakresie, a w pkt IV. o tyle tylko, że zasądzoną w nim kwotę 3.221,82 zł podwyższył do kwoty 6.417 zł, natomiast w pozostałym zakresie apelację oddalił. Pomimo prawomocnego zakończenia postępowania w przedmiocie unieważnienia umowy kredytu, bank dotąd nie zwrócił powodom wszystkich środków wpłaconych tytułem spłaty kredytu. Wysokość roszczenia dochodzonego przez powodów na etapie postępowania przed Sądem Okręgowym i Apelacyjnym odpowiadała wysokości świadczeń spełnionych przez nich tytułem „spłaty kredytu” za okres od 6 stycznia 2005 roku do 4 listopada 2019 roku. Zgodnie z zaświadczeniem banku w wyżej wskazanym okresie kredytobiorcy przekazali na rzecz banku kwotę 103.897,99 zł. Dochodzona kwota stanowi sumę świadczeń nienależnych spełnionych w wykonaniu nieważnej umowy kredytu w okresie od 11 października 2019r. do 7 stycznia

2022r. tj. w zakresie nieobjętym żądaniem pozwu w sprawie I C 609/20. W dniu 4 marca 2022r. powodowie wezwali bank do zapłaty, lecz pozwany nie dokonał zwrotu uiszczonych świadczeń.

(pozew, k. 3-6)

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości, kwestionując roszczenie powoda wyłącznie co do zasady. Pozwany wskazał, że zgodnie z teorią dwóch kondykcji strony po uznaniu łączącej ich umowy za nieważną powinny rozliczyć się wzajemnie ze wszystkiego co sobie świadczyły na podstawie nieważnej umowy. Pozwany wskazał, że przysługuje mu wynagrodzenie za korzystanie z kapitału w wysokości 77.755,06 zł i dokonał potrącenia kwoty dochodzonej przez powodów z wyżej wskazaną wierzytelnością. Zdaniem pozwanego w przypadku nieważności umowy kredytu, kredytobiorca uzyskuje nienależne świadczenie polegające na korzystaniu z kapitału, kredytobiorca bowiem korzystał z kapitału i to świadczenie mu się nie należało z uwagi na nieważność umowy. Tym samym, zdaniem pozwanego, powodowie są bezpodstawnie wzbogaceni nie tylko samym kapitałem, ale i korzystaniem z niego, w tym znaczeniu, że w ich majątku nie ma pasywów, które by były, gdyby uzyskali korzystanie z kapitału na podstawie ważnego stosunku prawnego.

(sprzeciw od nakazu zapłaty, k. 68-70)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 6 stycznia 2005 roku pomiędzy powodami S. O. i J. O. (jako kredytobiorcami) a poprzednikiem prawnym pozwanego (...) Bankiem S.A. z siedzibą we W. została zawarta umowa kredytu hipotecznego nominowanego do (...) nr (...) „Standardowe oprocentowanie”, na podstawie której ww. bank udzielił powodom kredytu w kwocie 91.780,54 zł nominowanego do waluty (...).

(dowód: umowa kredytu hipotecznego nominowanego do (...) nr (...) „Standardowe oprocentowanie” z dnia 6 stycznia 2005r., k. 11-15)

W okresie od 11 października 2019r. do 7 stycznia 2022r. powodowie uiścili na rzecz pozwanego łącznie kwotę 18.079 zł.

(dowód: potwierdzenia dokonania przelewów bankowych, k. 33-61)

Wyrokiem z dnia 25 maja 2021 roku wydanym w sprawie o sygnaturze akt I C 609/20 Sąd Okręgowy w Gdańsku zasądził od pozwanego (...) Bank S.A. we W. łącznie na rzecz powodów S. O. i J. O. kwotę 75.881,32 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od tej kwoty od dnia 14 lipca 2020r. do dnia zapłaty (pkt I.), stwierdził nieważność umowy kredytu hipotecznego nominowanego do (...) nr (...) „Standardowe oprocentowanie” zawartej pomiędzy powodami a poprzednikiem prawnym pozwanego (...) Bank S.A. z siedzibą we W. w dniu 5 stycznia 2005r. w całości (pkt II.), zaś w pozostałym zakresie powództwo oddalił (pkt III.)

(dowód: wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 25 maja 2021r., k. 27)

Wyrokiem z dnia 26 stycznia 2022 roku wydanym w sprawie o sygnaturze akt V ACa 483/21 Sąd Apelacyjny w Gdańsku zmienił ww. wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 25 maja 2021r., sygn. akt I C 609/20 w punkcie III. w ten sposób, że zasądził od pozwanego łącznie na rzecz powodów dalszą kwotę 28.016,67 zł i oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt. I. lit. a), oddalił apelację powodów w pozostałym zakresie (pkt II.), a także oddalił apelację pozwanego (pkt III.).

(dowód: wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 26 stycznia 2022r., k. 28-29)

W piśmie z dnia 10 marca 2022 roku pozwany reprezentowany przez fachowego pełnomocnika złożył oświadczenie o dokonaniu potrącenia zasądzonej przez Sąd Okręgowy w Gdańsku oraz Sąd Apelacyjny w Gdańsku na rzecz

powodów kwoty 91.780,54 zł z kwotą 91.780,54 zł stanowiącą kwotę wypłaconego przez bank kredytu. Przedmiotowe oświadczenie zostało doręczone powodowi w dniu 14 marca 2022 roku.

(dowód: oświadczenie o potrąceniu z dnia 10 marca 2022r., k. 74 wraz z kopią książki nadawczej, k. 75-77, wydrukiem z portalu śledzenia przesyłek Poczty Polskiej S.A., k. 78-83)

W dniu 12 kwietnia 2022 roku pozwany uiszczył na rzecz powodów kwotę 24.213,39 zł tytułem realizacji wyroku w sprawie sygn. akt V ACa 483/21 (kwota główna + odsetki).

(dowód: potwierdzenie dokonania przelewu bankowego, k. 84)

Pismem z dnia 9 czerwca 2022 roku powodowie wezwali pozwanego do zapłaty kwoty 18.079 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie stanowiącej sumę świadczeń nienależnych w wykonaniu nieważnej umowy kredytu w okresie od dnia 11 października 2019 roku do dnia 7 stycznia 2022 roku w terminie 5 dni od otrzymania wezwania. Przedmiotowe wezwanie zostało nadane u operatora pocztowego w dniu 9 czerwca 2022 roku.

(dowód: wezwanie z dnia 9 czerwca 2022r., k. 30-31 wraz z kopią książki nadawczej, k. 32)

Pismem z dnia 1 grudnia 2022 roku pozwany wezwał powoda do zapłaty kwoty 77.755,06 zł stanowiącej wynagrodzenie za korzystanie ze środków pieniężnych przekazanych w ramach uruchomienia kapitału przez bank w ramach wykonania nieważnej umowy kredytu hipotecznego w terminie 2 dni od daty otrzymania wyżej wskazanego pisma. Przedmiotowe wezwanie zostało doręczone w dniu 5 grudnia 2022 roku.

(dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 1 grudnia 2022r., k. 85 wraz z kopią książki nadawczej, k. 89, wydrukiem z portalu śledzenia przesyłek Poczty Polskiej S.A., k. 90)

Odpis sprzeciwu od nakazu zapłaty – w którym pozwany złożył oświadczenie o potrąceniu wierzytelności powodów z jego wierzytelnością o wynagrodzenie za korzystanie z kapitału – zostały doręczone powodom w dniu 12 grudnia 2022 roku.

(dowód: wydruki z portalu śledzenia przesyłek Poczty Polskiej S.A., k. 138-139)

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd w całości ustalił na podstawie dowodów z dokumentów przedłożonych przez strony niniejszego postępowania. Oceniając zebrany w niniejszej sprawie materiał dowodowy Sąd nie dopatrył się żadnych podstaw do kwestionowania prawdziwości i wiarygodności dokumentów powołanych w ustaleniach stanu faktycznego. Podkreślić bowiem należy, iż dowody w postaci wyroków wydanych przez Sądy obu instancji w sprawie o stwierdzenie nieważności umowy kredytowej i zapłatę nienależnego świadczenia mają charakter dokumentów urzędowych w rozumieniu art. 244 k.p.c. i w związku z tym korzystają z domniemania autentyczności i zgodności z prawdą wyrażonych w nich oświadczeń, których żadna ze stron nie kwestionowała w trybie art. 252 k.p.c. Ponadto, za w pełni wiarygodne Sąd uznał także wymienione powyżej dokumenty prywatne w postaci korespondencji stron oraz dowodów doręczenia. Zważyć należy, iż strony nie wnosiły żadnych zarzutów co do prawdziwości przedmiotowych dokumentów ani też pochodzenia wyrażonych w nich oświadczeń. Forma wymienionych dokumentów nie budzi również żadnych wątpliwości Sądu co do ich autentyczności.

Na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 i 5 k.p.c. Sąd pominął dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu bankowości i rachunkowości na okoliczność kwoty bezpodstawnego wzbogacenia w postaci równowartości kosztu korzystania przez powodów z wypłaconej im kwoty kredytu, uznając, iż wobec bezzasadności zarzutu potrącenia prowadzenie postępowania na okoliczność wysokości wierzytelności pozwanego jest bezprzedmiotowe.

Przechodząc do szczegółowych rozważań należy wskazać, że w niniejszej sprawie powodowie domagali się od pozwanego banku zwrotu pozostałej części środków uiszczonych na rzecz pozwanego w wykonaniu nieważnej umowy

kredytu hipotecznego w kwocie 18.079 zł. W związku z powyższym podstawę prawną powództwa stanowiły przepisy art. 410 k.c. w zw. z art. 405 k.c. Stosownie do art. 410 § 1 k.c. przepisy dotyczące bezpodstawnego wzbogacenia stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego. Zgodnie z treścią art. 410 § 2 k.c. świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że przy rozpoznawaniu niniejszej sprawy Sąd związany był wyrokiem Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 25 maja 2021 roku wydanym w sprawie o sygnaturze akt I C 609/20, na mocy którego stwierdzono nieważność umowy kredytu hipotecznego nominowanego do (...) nr (...) „Standardowe oprocentowanie” zawartej pomiędzy powodami a poprzednikiem prawnym pozwanego (...) Bank S.A. z siedzibą we W. w dniu 5 stycznia 2005r. w całości. Na mocy przedmiotowego wyroku – zmienionego następnie wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 26 stycznia 2022 roku wydanym w sprawie o sygnaturze akt V ACa 483/21 – zasądzono od pozwanego na rzecz powodów łącznie kwotę 103.897,99 zł z tytułu nienależnego świadczenia. Zgodnie z art. 365 § 1 k.p.c. orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. Jak wskazuje się w orzecznictwie określone w przepisie art. 365 k.p.c. związanie stron, sądów i innych podmiotów i osób, treścią prawomocnego orzeczenia wyraża nakaz przyjmowania przez te podmioty, że w objętej prawomocnym orzeczeniem sytuacji stan prawny przedstawiał się tak, jak to wynika z sentencji orzeczenia (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 12 marca 2012r., I ACa 102/12, L.). Orzeczenie prawomocne pociąga za sobą tę konsekwencję, że nikt nie może negować faktu istnienia orzeczenia i jego określonej treści, bez względu na to, czy był czy też nie był stroną w postępowaniu, w wyniku którego zostało wydane to orzeczenie. Żaden zatem sąd i organ nie mogą kwestionować faktu wydania orzeczenia, istnieje bowiem obowiązek poszanowania prawomocnego orzeczenia przez wszystkie sądy i organy państwowe co nie pozwala tymże organom na bezpośrednią jego zmianę lub uchylenie przy okazji rozpoznawania innych spraw. Natomiast skutkiem przyjęcia mocy wiążącej w sensie materialnym jest to, że rozstrzygnięcie zawarte w orzeczeniu stwarza taki stan prawny, jak z niego wynika, czyli sądy rozpoznające spór muszą przyjmować, że dana kwestia kształtuje się tak, jak to przyjęto we wcześniejszym prawomocnym orzeczeniu. W kolejnym zatem postępowaniu, w którym pojawia się ta sama kwestia, nie może być już ona ponownie badana. Co więcej, jeżeli prawomocnie przesądzona została podstawa rozstrzygnięcia to nie można jej zmieniać, nawet jeżeli za zmianą przemawiałaby zmiana wykładni przepisów prawa (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 24 marca 2017r., I ACa 884/16, L.). Moc wiążącą z perspektywy kolejnych postępowań uzyskują jedynie ustalenia dotyczące tego, o czym orzeczono w związku z podstawą sporu (art. 365 w zw. z art. 366 k.p.c.). Moc wiążącą uzyskuje bowiem rozstrzygnięcie o żądaniu w powiązaniu z jego podstawą faktyczną i w kolejnym postępowaniu sąd ma obowiązek przyjąć, że istotna z punktu widzenia zasadności żądania kwestia kształtowała się tak, jak to zostało ustalone w prawomocnym wyroku. Konsekwencją jest niedopuszczalność ponownej oceny prawnej co do okoliczności objętych prawomocnym rozstrzygnięciem (zob. wyrok SN z 20 listopada 2014 r., V CSK 6/14, L.). Moc wiążąca orzeczenia merytorycznego, określona w art. 365 § k.p.c., może być brana pod uwagę tylko w innym postępowaniu niż to, w którym je wydano. Orzeczenie takie uzyskuje moc wiążącą z chwilą uprawomocnienia się, a zatem z chwilą definitywnego zakończenia postępowania. W kolejnym postępowaniu, w którym pojawia się dana kwestia, nie podlega ona już ponownemu badaniu. Związanie orzeczeniem oznacza niedopuszczalność przeprowadzenia postępowania dowodowego w tej kwestii, nie tylko zaś dokonywania sprzecznych ustaleń (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 19 listopada 2015r., I ACa 619/15, L.). Zatem – wobec związania wyżej opisanymi wyrokami – należało uznać, że umowa zawarta przez powodów z poprzednikiem prawnym pozwanego jest nieważna, a wszelkie wpłaty dokonane przez powodów na rzecz pozwanego (oraz jego poprzednika prawnego) z tytułu kredytu hipotecznego stanowią nienależne świadczenie w rozumieniu art. 410 k.c.

Zważyć należy, iż pozwany nie kwestionował tego, że w okresie od 11 października 2019r. do 7 stycznia 2022r. powodowie uiścili na rzecz pozwanego łącznie kwotę 18.079 zł z tytułu spłaty rat kapitałowo – odsetkowych kredytu hipotecznego. Dodatkowo powyższa okoliczność została wykazana poprzez przedłożenie potwierdzeń przelewów bankowych.

Natomiast sporna pozostawała kwestia skuteczności i zasadności złożonego przez pozwanego oświadczenia o potrąceniu. Zważyć bowiem należy, iż w sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany podniósł, iż przysługuje mu wierzytelność w wysokości 77.755,06 zł z tytułu wynagrodzenia za korzystanie przez powodów z kapitału kredytu i jednocześnie złożył oświadczenie o potrąceniu kwoty dochodzonej przez powodów z wyżej wskazaną wierzytelnością. Oświadczenie banku o potrąceniu zostało doręczone powodom w dniu 12 grudnia 2022 roku, co wykazano przedkładając wydruki z portalu śledzenia przesyłek Poczty Polskiej S.A. (...) z art. 498 § 1 k.c. Gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelnością drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym. Potrącenie może być skutecznie dokonane, jeżeli łącznie spełnione są następujące przesłanki: wierzytelności istnieją i są wzajemne i jednorodnjawowe; wierzytelność przedstawiana do potrącenia (aktywna) jest wymagalna; wierzytelność potrącana (pasywna) jest zaskarżalna. Ziszczenie się omówionych wyżej przesłanek ma ten skutek, że wierzyciel uzyskuje możliwość potrącenia (powstaje stan potrącalności). Może je zrealizować przez złożenie oświadczenia woli o charakterze prawokształtującym. Natomiast z przepisu art. 499 zd. 2 k.c. wynika moc wsteczna oświadczenia o potrąceniu od chwili, kiedy potrącenie stało się możliwe. Nie ma zatem nawet znaczenia kiedy pozwany otrzymał oświadczenie o potrąceniu, ale istotne jest kiedy nastąpił stan potrącalności (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 10 stycznia 2023 r., I ACa 470/22, L.). W niniejszej sprawie przesłanki o jakich mowa w powyższym judykacie nie zostały spełnione w odniesieniu do wierzytelności pozwanego. Należało bowiem uznać, że na gruncie obowiązujących przepisów prawa bankowi nie przysługuje wierzytelność o zapłatę wynagrodzenia za korzystanie z kapitału kredytu w przypadku stwierdzenia nieważności umowy kredytowej. Sąd w pełni podziela argumentację zawartą w wyroku Trybunału Sprawiedliwości UE z dnia 15 czerwca 2023 r., sygn. C-520/21, L.. Z przedmiotowego judykatu wynika, że brak jest podstaw do uwzględnienia roszczenia co do rozliczenia umowy, która okazała się nieważna wobec eliminacji z niej niedozwolonych postanowień w reżimie ochrony konsumentkiej (art. 385(1) w zw. z art. 7 dyrektywy 93/13) i dopuszczalny jest jedynie zwrot świadczeń w wykonaniu umowy tj. zwrot kapitału w wysokości nominalnej. Natomiast, sprzeczne z dyrektywą 93/13 pozostaje żądanie zapłaty wynagrodzenia za korzystanie z kapitału. W uzasadnieniu tegoż orzeczenia (...) stwierdził, że z art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 w związku z jej motywem dwudziestym czwartym wynika, że dyrektywa ta ma również na celu zniechęcenie przedsiębiorców do stosowania nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (pkt 67). Tymczasem przyznanie instytucji kredytowej prawa do żądania od konsumenta rekompensaty wykraczającej poza zwrot kapitału wypłaconego z tytułu wykonania tej umowy oraz poza zapłatę, w danym przypadku, odsetek za zwłokę, mogłoby podważyć odstrasżający skutek zamierzony przez dyrektywę 93/13 (pkt 76). Podobnie wykładnia prawa krajowego, zgodnie z którą instytucja kredytowa ma prawo żądać od konsumenta rekompensaty wykraczającej poza zwrot kapitału wypłaconego z tytułu wykonania tej umowy, a tym samym otrzymania wynagrodzenia za korzystanie tego kapitału przez konsumenta, przyczyniłaby się do wyeliminowania odstrasżającego skutku wywieranego na przedsiębiorców poprzez uznanie tej umowy za nieważną (pkt 78). Ponadto skuteczność ochrony przyznanej konsumentom przez dyrektywę 93/13 byłaby zagrożona, gdyby byli oni narażeni, w ramach powoływania się na swoje prawa wynikające z tej dyrektywy, na ryzyko konieczności zapłaty takiej rekompensaty. (...) Taka wykładnia groziłaby stworzeniem sytuacji, w których bardziej korzystne dla konsumenta byłoby raczej kontynuowanie wykonania umowy zawierającej nieuczciwy warunek niż skorzystanie z praw, które wywodzi on ze wspomnianej dyrektywy (pkt 79). Zdaniem (...) rozumowania tego nie może podważyć argumentacja, zgodnie z którą w braku możliwości żądania przez przedsiębiorców rekompensaty wykraczającej poza zwrot kapitału wypłaconego z tytułu wykonania tej umowy oraz poza zapłatę, w danym przypadku, odsetek za zwłokę, konsumenci uzyskaliby „darmowy” kredyt ani też argumentacja, zgodnie z którą stabilność rynków finansowych byłaby zagrożona, gdyby banki nie mogły żądać od konsumentów takiej rekompensaty (pkt 80). W tym względzie, po pierwsze, zgodnie z zasadą *nemo auditur propriam turpitudinem allegans* (powołujący się na własny występ nie będzie wysłuchany) nie można dopuścić ani do tego, by strona czerpała korzyści gospodarcze ze swojego niezgodnego z prawem zachowania, ani do tego, by otrzymała odszkodowanie za niedogodności nim wywołane (pkt 81).

Podkreślić należy, iż podobna argumentacja odnośnie bezzasadności roszczeń o wynagrodzenie za korzystanie z kapitału kredytu sformułowana była w orzecznictwie sądów powszechnych jeszcze przed ogłoszeniem przez (...) wyroku z dnia 15 czerwca 2023 roku. W uzasadnieniu wyroku z dnia 25 czerwca 2022r., III C 947/18 Sąd Okręgowy w Warszawie wskazał, że konsekwencje uznania postanowienia za niedozwolone określa wyczerpująco art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13/EWG. Uregulowanie to nie przyznaje przedsiębiorcy prawa do żądania jakiegokolwiek wynagrodzenia z tytułu korzystania przez konsumenta z przedmiotu unieważnionej umowy. Przepis ten wymaga natomiast, aby skutkiem zastosowania sankcji braku związania konsumenta postanowieniem niedozwolonym było przywrócenie konsumentowi pozycji prawnej i faktycznej, w jakiej znalazłby się gdyby postanowienie takie go nie wiązało. Gdyby bowiem unieważnienie umowy w wyniku zastosowaniem sankcji o której mowa w art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13/EWG, skutkowało powstaniem po stronie przedsiębiorcy roszczenia o zapłatę wynagrodzenia z tytułu korzystania z kapitału, wówczas konsument nie znalazłby się w sytuacji prawnej i faktycznej o jakiej mowa w w/w przepisach. Przeciwnie, w takim przypadku konsument, który wykonał swoje prawa wynikające z dyrektywy, właśnie z powodu wykonania tychże praw poniósłby dodatkową szkodę, ponieważ zostałby uznany za podmiot uzyskujący bezprawną korzyść kosztem przedsiębiorcy. W innym orzeczeniu Sąd Okręgowy w Warszawie wskazał, że jakakolwiek próba konstruowania roszczeń, których istnienie zmierzałoby do zniweczenia ochronnej funkcji przepisów o niedozwolonych postanowieniach umownych, czy też celu przepisów o nieważności umowy, jest niedopuszczalne. Bez względu na nieważność umowy, jako sankcja naruszenia norm uznawanych przez ustawodawcę za podstawowe, nie może być niwelowana przez poszukiwanie w innych normach podstawy do ustalenia praw i obowiązków stron w sposób odpowiadający treści nieważnego stosunku prawnego, w szczególności w zakresie wykraczającym poza świadczenia o charakterze restytucyjnym, zmierzające do zwrotu świadczeń spełnionych na podstawie nieważnej umowy. W przypadku nieważności (braku możliwości obowiązywania) umowy na skutek zastosowania sankcji dotyczących niedozwolonych postanowień umownych, próba wykreowania roszczeń przysługujących przedsiębiorcy oznaczałaby naruszenie wynikającego z art. 7 dyrektywy 93/13 obowiązku zapewnienia stosownych i skutecznych środków mających na celu zapobieganie stałemu stosowaniu nieuczciwych warunków w umowach zawieranych przez sprzedawców i dostawców z konsumentami. Gdyby przedsiębiorca pomimo zastosowania postanowień niedozwolonych mógł nadal czerpać korzyści z zawartej umowy, całkowicie zniwelowałoby to, wielokrotnie przywoływany w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości, odstraszaający charakter norm zawartych w dyrektywie (zob. wyrok z 5 lutego 2020 r., XXV C 1669/16, LEX nr 2977523). W związku z powyższym, skoro bankowi w ogóle nie przysługuje roszczenie o wynagrodzenie za korzystanie z kapitału kredytu w razie unieważnienia umowy kredytu hipotecznego z uwagi na ochronę udzieloną przez wyżej owskazaną Dyrektywę Konsumencką, to zarzut potrącenia należało uznać za nieskuteczny.

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 410 k.c. w zw. z art. 405 k.c. oraz art. 481 § 1 i 2 k.c. należało zasądzić od pozwanego na rzecz powodów kwotę 18.079 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 17 czerwca 2022 roku do dnia zapłaty. Podkreślić należy, iż roszczenie o zwrot nienależnego świadczenia ma charakter bezterminowy i staje się wymagalne stosownie do art. 455 k.c. (zob. wyrok SN z dnia 26 listopada 2009r., III CZP 102/09, OSNC 2010, Nr 5, poz. 75). W niniejszym przypadku, przed wniesieniem pozwu powodowie wezwali pozwanego do zapłaty kwoty 18.079 zł pismem z dnia 9 czerwca 2022 roku, wyznaczając mu 5 – dniowy termin do realizacji roszczenia począwszy od otrzymania wezwania. Przedmiotowe pismo zostało nadane u operatora pocztowego w dniu 9 czerwca 2022 roku. Strona powodowa nie wykazała, kiedy zostało ono doręczone pozwanemu. Sąd przyjął, że wyżej wskazana korespondencja została doręczona w ciągu 2 dni od daty jej nadania. Nadto, uwzględnił wyznaczony w tym piśmie pięciodniowy termin na zapłatę. W związku z powyższym należało przyjąć, że termin do zapłaty upłynął z dniem 16 czerwca 2022 roku i z dniem następnym roszczenie stało się wymagalne. W związku z powyższym należało uznać, że roszczenie o zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie za okres od dnia 14 lipca 2020 roku do dnia 16 czerwca 2022 roku jest przedwczesne i w tym zakresie powództwo podlegało oddaleniu na mocy art. 481 k.c. i art. 455 k.c. a contrario.

Zważywszy, że powodowie ulegli tylko w nieznacznym zakresie (tj. co do odsetek), na mocy art. 100 zdanie drugie k.p.c. Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powodów całość poniesionych przez nich kosztów procesu w kwocie 3.634 zł, na którą składa się opłata za czynności fachowego pełnomocnika będącego radcą prawnym w stawce minimalnej zgodnie

z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (3.600 zł) oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa (2 x 17 zł). Nadto, na podstawie art. 98 § 1¹ k.p.c. od powyższych kwot Sąd zasądził odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.